

IFRS

השלכות חשבונאיות של משבר הקורונה
היערכות לדוחות כספיים לתקופות
הביניים לשנת 2020

COVID-19

8 באפריל 2020

השלכות חשבונאיות של משבר הקורונה היערכות לדוחות כספיים לתקופות הביניים לשנת 2020

לקוחות וידידים יקרים

התפרצות נגיף הקורונה התפתחה בצורה משמעותית מתחילת שנת 2020. הצעדים שננקטים על ידי הממשלות השונות ברחבי העולם במטרה לעצור את התפשטות הנגיף, השפיעו על הפעילות הכלכלית במדינות רבות, ובפרט בישראל, דבר שמביא להשפעה ניכרת על הדיווח הכספי של ישויות.

האמצעים שננקטו למניעת התפשטות הנגיף כוללים הגבלת תנועה של אזרחים, הגבלת טיסות ונסיעות אחרות, סגירת עסקים ובתי ספר באופן זמני וביטול אירועים. לפעולות אלה יש השפעה מיידית על עסקים רבים, כדוגמת: תיירות, תחבורה, קמעונאות ובידור. כמו כן, האמור משפיע גם על שרשראות האספקה ועל ייצור הסחורות ברחבי העולם, שכן פעילות כלכלית נמוכה עשויה להביא להפחתת הביקוש לסחורות ושירותים רבים. ספקי שירותים פיננסיים וגופים פיננסיים (כגון בנקים) שמלווים כספים לישויות שהושפעו ממשבר הקורונה, חברות ביטוח המספקות הגנה ליחידים ולעסקים שנפגעו, וכן קרנות או משקיעים אחרים אשר השקיעו בעסקים שנפגעו מהמשבר, עשויים אף הם להיפגע.

על הנהלות הישויות לשקול בזירות ראויה את ההשפעה של משבר הקורונה על הדוחות הכספיים לתקופות הביניים. השפעה כאמור עשויה להיות משמעותית עבור עסקים רבים.

בהתחשב בכך שהמשבר בעל השלכות פוטנציאליות ישירות על אומדנים והערכות לצרכים שונים (כפי שיופרטו בפרסום זה), ייתכן שיעלה צורך בהסתייעות במומחים ויועצים חיצוניים (כדוגמת מעריכי שווי, שמאים, אקטוארים, יועצים משפטיים).

ההשלכות על הדוחות הכספיים כוללות לא רק היבטים של מדידת נכסים והתחייבויות, אלא גם היבטי גילוי, וייתכן אף על היכולת להמשיך ולפעול כעסק חי.

פרסום זה כולל היבטים שונים של ההשלכות החשבונאיות הפוטנציאליות של המשבר על הדוחות הכספיים לתקופות הביניים לשנת 2020. הפרסום לא כולל את כלל ההשלכות. כמו כן, פרסום זה מעודכן למועד פרסומו. כמובן שנמשיך ונעדכן אתכם בהתפתחויות ותובנות נוספות שיעלו לנו בנושא.

פרסום זה לא כולל את השלכות המשבר על דרישות הדיווח והגילוי שחלות על תאגידים מדווחים מחוץ לדוחות הכספיים. כמו כן, הפרסום לא מתייחס להוראות הרגולטורים, ובפרט - רשות ניירות ערך, וההקלות שניתנו (כגון אורכות בפרסום הדוחות הרבעוניים ותקופת תשקיף מדף). לעניין זה ראה/י מבזק לקוחות מיום 2 באפריל 2020.

כתמיד, נשמח לעמוד לרשותכם במתן הבהרות לשאלות שיועלו על ידיכם.

בברכה,

המחלקה המקצועית

PwC Israel

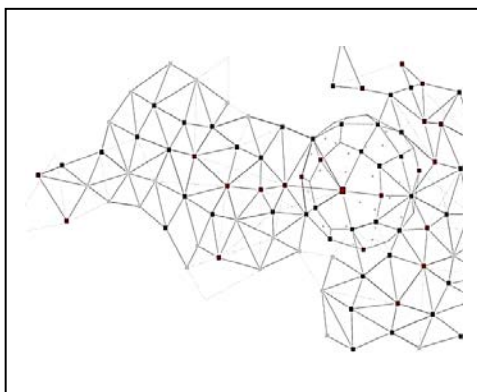
השלכות חשבונאיות של משבר הקורונה

דיווח כספי לתקופות הביניים - כללי

גופים רבים עשויים לדווח לראשונה על השלכות המשבר במסגרת דוחותיהם הכספיים לתקופות הביניים. הנחיות והשלכות ההכרה והמדידה שנפרט להלן חלות באותה מידה על דוחות כספיים ביניים כמו על דוחות כספיים שנתיים. בדרך כלל, הוראות הכרה ומדידה בדוחות כספיים ביניים אינן שונות מאלו של הדוחות השנתיים. עם זאת, לצורך חישוב שיעור המס האפקטיבי הצפוי, ההנהלה תצטרך לשקול האם השפעת המשבר היא "אירוע דיסקרטי". IAS 34 **דיווח כספי לתקופות ביניים** קובע כי יתכן ויהיה שימוש רב יותר באומדנים בדוחות הכספיים ביניים, אך הוא דורש שהמידע יהיה מהימן ושיינתן גילוי לכל המידע הרלוונטי.

בהקשר לכך נציין כי ליום 31 בדצמבר 2019, מספר מצומצם של מקרים של נגיף לא ידוע דווחו לארגון הבריאות העולמי, וטרם היו עדויות מפורשות לכך שהנגיף עובר מאדם לאדם. התפשטות הנגיף לאחר מכן זיהויו כנגיף קורונה חדש אינם מספקים עדויות נוספות על המצב שהיה קיים ביום 31 בדצמבר 2019, ועל כן, מבחינה חשבונאית, מדובר באירוע **שאינו מחייב התאמה** במסגרת הדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2019. בהתאם, ההשלכות העיקריות על הדיווח הכספי של תאגיד יקבלו ביטוי בדוח הביניים הראשון לשנת 2020 שיפורסם על ידיו.

דיווח כספי ביניים בדרך כלל מעדכן את המידע שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים. עם זאת, IAS 34 מחייב כי ישות תכלול בדוחותיה הכספיים לתקופות ביניים הסבר על אירועים ועסקאות החשובים להבנת השינויים במצבה הכספי וביצועיה של הישות מאז תום תקופת הדיווח השנתית האחרונה. משמעות הדבר היא כי גילוי נוסף צריך להינתן על מנת לשקף את ההשפעה הפיננסית של המשבר ואת הצעדים שננקטו על ידי הישות בעקבותיו. גילוי זה אמור להיות ספציפי ומותאם לנסיבות של הישות.

ככל שמהותי, יש לכלול במסגרת הדוחות הכספיים ביניים לשנת 2020 את הגילויים הנדרשים ב- IAS 34 (בסעיף 15ב') באשר לאירועים ועסקאות משמעותיים, ביחד עם:

- השפעת המשבר על תוצאות הפעילות, המצב הכספי ותזרימי המזומנים של הישות.
- שיקולי דעת משמעותיים אשר לא נדרשו קודם לכן (לדוגמא, בקשר עם הפסדי אשראי חזויים).
- עדכונים לגילויים בנוגע לאומדנים מהותיים.
- אירועים לאחר תאריך המאזן לתקופת הביניים.

בפרסום זה נפרט את ההשלכות הפוטנציאליות של משבר הקורונה על ההיבטים הבאים בדוחות הכספיים:

	מכשירים לא פיננסיים ירידות ערך נכסים (מוניטין, בלתי מוחשיים, רכוש קבוע) והשקעות בחברות כלולות ועסקות משותפות, מלאי, פחת של רכוש קבוע, היוון עלויות אשראי וחכירות
	מכשירים פיננסיים ירידות ערך ECL, גילויים והיבטי מדידה אחרים
	שווי הוגן שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, חברות בנות, חברות כלולות, עסקות משותפות ונדל"ן להשקעה
	הכנסות ומענקים
	התחייבויות לא כספיות הפרשות וחוזים מכבידים
	COVID-19 - היבטים נוספים

מכשירים לא פיננסיים

ירידות ערך נכסים לפי IAS 36 (מוניטין, בלתי מוחשיים, רכוש קבוע...)

בעסקים רבים יעלה הצורך לבחון את הירידה הפוטנציאלית בנכסים לא פיננסיים. IAS 36 ירידת ערך נכסים דורש כי מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושי בלתי מוגדר ייבחנו לירידה בערכם לפחות אחת לשנה, ובכל פעם שיש אינדיקציה לכך שערך הנכסים עלול להיפגע. נכסים לא פיננסיים אחרים (כגון פרטי רכוש קבוע) יבדקו בכל פעם שיש אינדיקציה כאמור. הפסקת פעילות באופן זמני, וכן ירידה מיידית בביקוש או במחירים וברווחיות הם בבירור אירועים אשר עשויים להוות אינדיקציה ולהצביע על ירידת ערך. כמו כן, ההשפעה של פעילות כלכלית מופחתת והכנסות נמוכות עשויה אף היא להצביע על ירידת ערך.

ההנהלה תשקול, בין היתר:

- האם הפעולות שננקטו על מנת לשלוט על התפשטותו של הנגיף עשויות להקטין את תזרים המזומנים העתידי, או להגדיל עלויות תפעול ועלויות אחרות.
- האם האירועים האמורים, לרבות לדוגמא ירידה במחיר המניה של החברה כך ששווי השוק שלה נמוך מערכה בספרים, מהווים אינדיקטור לבחינת ירידת ערך של המוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושי בלתי מוגדר בתאריך שאינו מועד הבחינה השנתי שלהם.
- האם יש לעדכן את ההנחות ותחזית תזרימי המזומנים שנעשה בהם שימוש לבחינת ירידת ערך, על מנת לשקף את ההשפעה הפוטנציאלית של משבר הקורונה.
- האם יש לעדכן תקציבים, תחזיות והנחות אחרות ממועד בחינת ירידת ערך קודמת, ששימשו לקביעת הסכום בר-ההשבה של נכס, כך שישקפו את התנאים הכלכליים בתאריך המאזן, במיוחד כדי להתמודד עם סיכון וחוסר וודאות מוגברים.
- האם גישת תזרים המזומנים החזוי (תרחישים מרובים משוקללים בהסתברות) עשויה להיות דרך טובה יותר להעריך סכום בר-ההשבה מאשר תוצאה חזויה אחת, על מנת לשקף את העלייה בסיכון ובאי הוודאות. ההשפעה הפוטנציאלית של הצעדים שננקטו לצורך מניעת התפשטות הנגיף עשויה להיכלל כתרחישים נוספים בגישה זו, כך שיהיה טווח של תוצאות אפשריות בתרחישים השונים.
- האם יש לשנות את הגורמים המשמשים לקביעת שיעור ההיוון, ללא תלות באופן בו נקבע סכום בר-ההשבה (שווי שימוש או שווי הוגן נטו), כך שישקפו את השפעת משבר הקורונה, למשל שיעור ריבית חסרת סיכון, סיכון מדינה (country risk) והסיכון הספציפי של הנכס.

כאשר נעשה שימוש בשיטת שווי הוגן לצורך קביעת סכום בר-ההשבה, ההנחות שיובאו בחשבון אמורות לשקף את ההנחות של משתתף שוק. כמו כן, עצם קיומה של אינדיקציה לירידת ערך דורשת בחינה מחדש של אומדנים אחרים – יתרת אורך החיים החיים השימושיים, שיטת הפחת, ערך שייר של הנכס (גם אם לא הוכר הפסד מירידת ערך).

גילויים

דרישות הגילוי בתקן IAS 36 הן רחבות. על ההנהלה לשקול באופן ספציפי את **דרישות הגילוי** לגבי ההנחות ו**ניתוחי רגישות** בהקשר לירידת ערך של מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושי בלתי מוגדר.

כמו כן, על ההנהלה לשקול את הדרישה של IAS 1 **הצגת דוחות כספיים** למתן גילוי למקורות העיקריים לחוסר הוודאות באומדן, בעלי סיכון משמעותי להביא לתיאום מהותי בדוחות הכספיים.

בנוסף, יש לבחון צורך בירידת ערך של נכסים אחרים שקיימים במאזן הישות, שכפופים למודל בחינת ירידת ערך של תקנים ספציפיים אחרים. דוגמא לכך היא עלויות השגת חוזה ועלויות השלמת חוזה שהווננו והוכרו כנכס לפי IFRS 15, **הכנסות מחוזים עם לקוחות**, אשר קובע מודל פרטני לירידת ערך של נכסים כאמור.

ירידות ערך השקעות בחברות כלולות ועסקות משותפות

סימנים לירידות ערך של זכויות בחברות כלולות ועסקות משותפות המטופלות בשיטת השווי המאזני נבחנים בהתאם ל- IAS 28 **השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות**. על ההנהלה לשקול האם השפעות משבר הקורונה והפעולות שננקטו על מנת לשלוט על התפשטותו מהוות סימן לירידה בערך השקעות אלה.

במידה וכן, הישות תיישם את מודל סכום בר-ההשבה על מנת לבחון האם עולה הצורך להכיר בהפסד מירידת ערך.

זכויות אחרות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות שבתחולת תקן IFRS 9 **מכשירים פיננסיים כפופות להוראות ירידת הערך בתקן IFRS 9**, כמפורט להלן.

מלאי

"ישות תיתן גילוי למידע לגבי הנחות שהיא הניחה לגבי העתיד, ולגורמים עיקריים אחרים לחוסר ודאות באומדן בסוף תקופת הדיווח, שקיים סיכון משמעותי שתוצאתם תהיה תיאום מהותי לערכים בספרים של נכסים ושל התחייבויות במהלך שנת הכספים הבאה"

סעיף 125 ל- IAS 1

ייתכן שיעלה הצורך להפחית את ערך המלאי לשווי מימוש נטו שלו. הירידה בערך המלאי עשויה לנבוע כתוצאה מתנועה איטית של המלאי, מחירי סחורות נמוכים, או התיישנות מלאי כתוצאה ממכירות נמוכות מהצפוי.

אתגרים קיימים באומדן "מחיר המכירה" של המלאי, בתעשיות שונות, לאור התנודתיות ואי הוודאות שקיימת בשווקים.

תקן IAS 2 מלאי דורש שעלויות תקורה קבועות ייכללו בעלות המלאי בהתבסס על קיבולת ייצור נורמלית. ייצור מופחת עשוי להשפיע על המידה שבה עלויות התקורה נכללות בעלות המלאי.

על ישויות להעריך את מהותיות ירידות הערך של המלאי, והאם הן דורשות גילוי בהתאם ל- IAS 2.

פחת של פרטי רכוש קבוע והיוון עלויות אשראי

משבר הקורונה עשוי לגרום לכך שנעשה שימוש נמוך בפרטי רכוש קבוע, שלא נעשה שימוש כלל למשך תקופה מסוימת, או שפרויקטים מסוימים של הישות מושעים. IAS 16 רכוש קבוע דורש להמשיך ולהכיר בפחת בדוח רווח או הפסד גם כאשר רכוש קבוע אינו בשימוש באופן זמני.

לעומת זאת, IAS 23 עלויות אשראי קובע כי יש להשהות היוון עלויות אשראי לנכס, בתקופה שבה הפיתוח מושהה.

חכירות

מחכיר וחוכר עשויים לנהל משא ומתן חדש על תנאי חוזה השכירות כתוצאה ממשבר הקורונה, או שהמחכיר עשוי להעניק לחוכר ויתור כלשהו בקשר לתשלומי החכירה. מחכירים וגם חוכרים צריכים לבחון את הדרישות של IFRS 16 *חכירות*, והאם יש לטפל חשבונאית בויתור מסוג זה כשינוי בחכירה ולפרוס אותו לאורך תקופת החכירה שנותרה.

כמו כן, בחלק מהמקרים, עשוי המחכיר לקבל פיצויים מהממשלה המקומית כתמריץ להציע ויתורים כאלה. המחכירים והחוכרים צריכים לשקול גם האם תמריצים המתקבלים מממשלה הם מענקים ממשלתיים בתחולת IAS 20 *מענקים ממשלתיים*.

נציין, כי בחינת ירידת ערך של "זכויות שימוש" בגין עסקות חכירה מנקודת ראותו של החוכר, כפופה לתקן IAS 36, שתואר לעיל.

מכשירים פיננסיים

הפסדי אשראי חזויים (ECL)

במסגרת דוח הביניים יש לשקול מחדש את ההשפעה של משבר הקורונה על מודל ההפרשה להפסדי האשראי החזויים (ECL) על יתרות לקוחות, חייבים, נכסי חוזה, הלוואות ומכשירי חוב מסוימים. השלכות אלה לא הובאו בחשבון במסגרת הדיווח השנתי לשנת 2019, שכן כאמור, משבר הקורונה טופל בדוחות כספיים שנתיים אלה כאירוע שאינו מחייב התאמה. הבחינה כוללת, בין היתר, בחינת השלב הנאות במודל (האם התרחשה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה?), ומדידת סכום ההפרשה (אומדן סיכון האשראי, הסכום שבסיכון וההפסד הצפוי מכשל אשראי). גידול בהפרשה עשוי לנבוע מסכומים שלא צפוי שייגבו או מגבייה בעיתוי מאוחר יותר. כמו כן, העניין מחייב עדכון הגילויים הנדרשים לפי IFRS 7.

כאשר יש לישות מכשירים פיננסיים הנמצאים בתחולת מודל הפסדי האשראי החזויים לפי IFRS 9, יש לשקול את ההשפעה של משבר הקורונה על ההפרשה להפסדי האשראי החזויים (ECL). מכשירים שיש לקחת בחשבון כוללים לקוחות וחייבים אחרים, מכשירי חוב שלא נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, נכסי חוזה, חייבים בגין חכירה, הלוואות, ערבויות פיננסיות ומחויבויות בגין הלוואות (loan commitments).

חשוב לציין, כי במרץ 2020, פרסם ה- IASB מסמך קצר בנושא יישום IFRS 9 לאור אי הודאות שנובעות ממגפת ה- COVID-19¹. מטרת המסמך היא לתמוך בעקביות ונאותות יישום מודל 9 IFRS. ה- IASB מודע לכך שהערכת ה- ECL מאתגרת בנסיבות הנוכחיות, וסביר שעולים קשיים בזמן זה לשלב את השפעת משבר הקורונה ותמיכות ממשלה במדידת ה- ECL על בסיס סביר וניתן לביסוס ("reasonable and supportable basis") כנדרש בתקינה. יחד עם זאת, ה- IASB מבהיר כי שינויים במצב הכלכלי צריכים לקבל ביטוי בתרחישים המקרו-כלכליים שמשוקללים על ידי הישויות בביצוע האומדן.

המסרים העיקריים לכלל הישויות, לרבות ישויות שאינן במגזר הפיננסי, הינם:

1. על הישויות לעשות שימוש בכל מידע סביר וניתן לביסוס שהינו זמין - היסטורי, נוכחי וצופה פני עתיד כאשר אפשרי; וכן –
2. IFRS 9 לא קובע גבולות ברורים או גישה מכניסטית.

בהתאם, לצורך יישום מודל ה- ECL, על ההנהלה לשקול, בין היתר, את ההשפעה של משבר הקורונה על ההיבטים הבאים:

- האם ההפרשה להפסד נמדדה בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים בתקופה של 12 חודשים או לאורך כל חיי המכשיר. אם סיכון האשראי (הסיכון לאירוע כשל) עלה משמעותית ממועד ההכרה לראשונה, ההפרשה נמדדת בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חיי המכשיר ולא בתקופה של 12 חודשים (למעט נכסים הכפופים להקלה, כגון חייבים לטווח קצר ונכסי חוזה, בגינם סכום הפסדי האשראי נמדד תמיד לאורך כל חיי המכשיר); ו-

¹ <https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/supporting-implementation/ifrs-9/ifrs-9-ecl-and-coronavirus.pdf?la=en>

- אומדן ההפרשה להפסדי אשראי חזויים. אומדן זה יכלול:
 - o סיכון אשראי (**הסיכון לכשל אשראי**). לדוגמא, סיכון האשראי עשוי לגדול אם לווה מושפע לרעה על ידי משבר הקורונה;
 - o הסכום בסיכון במקרה של כשל אשראי של הלווה (**חשיפה לכשל אשראי**). לדוגמא, חייבים שנפגעו על ידי משבר הקורונה עשויים להסתמך על שירותי אשראי קיימים שאינם מנוצלים, או להפסיק לשלם תשלומים, או לשלם באיחור וכתוצאה מכך סכום גדול יותר בסיכון; ו-
 - o ההפסד הצפוי כתוצאה מכשל אשראי (**הפסד כתוצאה מכשל אשראי**). לדוגמא, ההפסד עשוי לגדול אם משבר הקורונה יביא לירידה בשווי ההוגן של נכס לא פיננסי המשועבד כבטוחה.

גם כאשר לווה צפוי להחזיר את כל הסכומים המגיעים למלווה, אך במועד מאוחר מהמועד החוזי, יוכר הפסד אשראי במידה והמלווה לא יפוצה בגין ערך הזמן של הכסף.

תקן IFRS 9 דורש כי מידע צופה פני עתיד (כולל מידע מאקרו כלכלי) יילקח בחשבון הן בעת ההערכה האם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי, והן בעת מדידת הפסדי אשראי חזויים. מידע צופה פני עתיד עשוי לכלול תרחישים נוספים הקשורים להתפשטות נגיף הקורונה. ניתן להשיג זאת על ידי הוספת תרחיש אחד או יותר לתרחישים הקיימים של הישות, המשנים אחד או יותר מהתרחישים הקיימים (לדוגמא, כדי לשקף מצב חמור יותר ו/או להגדיל את משקלו), או באמצעות 'שכבה-נוספת' אם ההשפעה אינה כלולה במודל הפסדי האשראי העיקרי של הישות.

נזכיר כי IFRS 9 דורש לקחת בחשבון מספר תרחישים לצורך ביצוע אומדן ההפרשה. בעבר, חברות רבות לא יישמו דרישה זאת בשל העובדה שבכלכלות יציבות אומדן ההפרשה לא היה משתנה מהותית. גישה זאת עשויה שלא להיות נאותה בזמנים אלו, במיוחד כאשר מדובר בנכסים לזמן ארוך.

לצורך יישום מודל IFRS 9 לגבי "לקוחות וחייבים אחרים" חברות רבות עשו שימוש בגישת המטריצה (*Provision Matrix*). יש לשים לב, כי גם בגישה זאת נדרש שימוש במידע צופה פני עתיד לצורך הערכת סיכון האשראי של יתרות אלו במסגרת חישוב ההפרשה. כאמור, מידע צופה פני עתיד עשוי לכלול מספר תרחישים. בנוסף, לעיתים קרובות חילקו חברות את נכסי "הלקוחות" לקבוצות שונות (*Grouping*) לפני יישום שיטת המטריצה. לדוגמא, חברה עשויה למכור ללקוחות מתעשיות שונות, שמושפעות בצורה שונה מהמשבר, ולכן חשופות במידה שונה לכשלי אשראי. יש לקחת בחשבון גורמים נוספים שעשויים להשפיע על אותן קבוצות שזוהו לרבות אזורים גיאוגרפיים, סוגי מוצרים, דירוג לקוחות, בטחונות, וסוג הלקוחות.

ממשלות מסוימות עשויות לבקש מבנקים מקומיים לתמוך בלווים המושפעים ממשבר הקורונה. תמיכה זו עשויה להיות בצורה של "חופשות מתשלום" על הלוואות קיימות או עמלות מופחתות ושיעור ריבית מותאם על הלוואות חדשות. גופים המעניקים תמיכה כזו צריכים לשקול את ההשפעה על הדוחות הכספיים שלהם, לרבות האם:

- "חופשות מתשלום" מצביעות על כך שחל גידול משמעותי בסיכון האשראי של אותן הלוואות, או אף כשל אשראי, ולכן יש לעבור לשלב 2 או לשלב 3 במודל הפסדי אשראי חזויים; ו-
- עמלות מופחתות או שיעורי הריבית על הלוואות חדשות מצביעים על כך שהלוואות חדשות לא ניתנו לפי שווי שוק.

חשוב להדגיש כי IAS 1 דורש להציג בשורה נפרדת על פני דוח רווח והפסד את סכום הפסדי האשראי. ייתכן וחברות מסוימות לא יישמו את דרישת ההצגה הנפרדת בתקופות קודמות שכן השינויים בהפרשה להפסדי האשראי לא היו מהותיים. יחד עם זאת, יש לתת יתר דגש לדרישה זאת לאור ההשלכות שעשויות להיות ל-COVID-19 ולעלייה בסיכון האשראי.

גילויים

על ההנהלה לשקול את הצורך לספק גילוי לגבי השפעת המשבר על פגיעה בנכסים פיננסיים.

העניין כולל גילויים הנדרשים על ידי IFRS 7 **מכשירים פיננסיים: גילויים**. היבטים שעשויים להיות מושפעים כוללים את האופן בו שולבה ההשפעה של מידע צופה פני עתיד באמידת ההפרשה להפסדי אשראי, פירוט השינויים המשמעותיים שנעשו בהנחות בתקופת הדוח, ושינויים בהפרשה להפסדי אשראי כתוצאה מהעברת נכסים משלב 1 לשלב 2 במודל ה-ECL.

בנוסף, יש לזכור את הדרישה הכללית של IAS 34 למתן הסברים על אירועים ועסקאות שהתרחשו מתום תקופת הדיווח השנתית, אשר משמעותיים להבנת השינויים במצב הכספי ובביצועים. לצורך הדגמה, בהקשר ל-ECL, שיקולים עיקריים ביישום הדרישה עשויים לכלול:

- "אומדנים קריטיים" - זיהוי ברור ומתן הסברים לאומדנים הקריטיים בקביעת ה-ECL. סביר שתקופת הביניים תכלול אספקטים חדשים בשל השינויים בסביבה הכלכלית והדינמיקה בשווקים, ולכן סביר כי המידע שניתן בדוח השנתי כבר אינו רלוונטי. במקרה שה-ECL הפך לאומדן משמעותי, יש לשקול ביצוע ניתוח רגישות כפי שנדרש לפי IAS 1.
- "Telling the Story" - הגילוי שיסופק צריך שישקף את הגורמים הספציפיים לישות המדווחת מאשר הכללת טקסט סטנדרטי, ותיאור אופן התפתחות האומדנים. גילויים כאמור יכללו, בין היתר, את האופן בו סיכון האשראי וסיכונים אחרים להם חשופה הישות הושפעו מה-COVID-19, כיצד COVID-19 שולב במסגרת אומדן ה-ECL, וכיצד השפיע על מידת אי-הוודאות, ובהתאם כיצד האומדנים עשויים להשתנות בעתיד.
- ריכוז סיכוני אשראי ומדיניות ההנהלה - ייתכן שבעבר ישויות לא שמו דגש על סיכוני האשראי. עם זאת, שינוי בגילוי נדרש כאשר חשיפת האשראי הינה מהותית. לדוגמא, הרחבת הגילוי נדרשת לגבי לקוחות גדולים / קטנים, לקוחות מתעשיות מסוימות, והסברים לגבי שימוש בביטוחים, מכתבי אשראי ומדיניות ניהול סיכוני האשראי של ההנהלה.

היבטי מדידה נוספים בקשר למכשירים פיננסיים

השפעת שינויים (לרבות ויתורים) ללקוחות	עמידה באמות מידה פיננסיות	השפעת שינויים בתנאי הלוואות
השלכות של היבטים אלו על דרישות הגילוי של IFRS 7	עמידה בתנאים לחשבונאות גידור ומדידת הרכיב הלא אפקטיבי	הסדרי מימון חדשים

לעניין אמידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים ראה/י להלן.

שווי הוגן

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

יש לקבוע את השווי ההוגן של נכס או התחייבות במועד הדיווח בהתאם לתקני IFRS הרלוונטיים. כאשר השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק, יש להשתמש במחיר מצוטט במועד הדיווח. מחירי השוק ומדדי שוק נוספים משמשים גם לטכניקות הערכה של מכשירים שאינם סחירים. מחירי השוק מושפעים ממשבר הקורונה, והופכים תנודתיים. שינויים במחירי השוק לאחר מועד הדיווח אינם באים לידי ביטוי בהערכת שווי הנכסים. בהתאם, השפעת המשבר טרם קיבלה ביטוי בדוח השנתי 2019, ותשתקף במסגרת דוח הביניים.

רמת תנודתיות המחירים בשווקים שונים עלתה כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה. תנודתיות זו משפיעה על מדידת השווי ההוגן באופן ישיר – במקרה שנקבע שווי הוגן על בסיס מחירי שוק (למשל, במקרה של מניות או מכשירי חוב הנסחרים בשוק פעיל), או באופן עקיף (למשל, אם טכניקת הערכה מבוססת על תשומות הנגזרות משווקים לא יציבים).

סיכון האשראי של הצד שכנגד ומרווח סיכון האשראי המשמשים לקביעת שווי הוגן, עשויים לעלות גם הם. עם זאת, ההשפעה של פעולות שננקטו על ידי ממשלות כדי לעורר את הכלכלה עשויות להפחית את הריביות חסרות הסיכון.

שינוי במדידת השווי ההוגן משפיע גם על הגילויים הנדרשים לפי IFRS 13 *מדידת שווי הוגן*, המחייב ישויות לגלות את טכניקות ההערכה והתשומות המשמשות במדידת השווי ההוגן, כמו גם את רגישות הערכת השווי לשינויים בהנחות. הדבר עשוי להשפיע גם על ניתוח הרגישות הנדרש למדידות שווי הוגן חוזרות המסווגות ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. כמו כן, כמות המכשירים המסווגים במסגרת רמה 3 במדידת השווי ההוגן עשויה לעלות.

שווי הוגן של חברות בנות, חברות כלולות, עסקות משותפות ונדל"ן להשקעה

השווי ההוגן של השקעות בחברות בנות, חברות כלולות ועסקות משותפות עשוי להיות מושפע אף הוא מהתנודתיות בשוק המניות. נקודת המוצא להערכות שווי של חברות נסחרות, לצרכים חשבונאיים שונים, היא מחירי השוק במועד הדיווח.

בנוסף, גם הערכות שווי של נדל"ן עלולות להיות מושפעות מהמשבר.

ישויות נדרשות לזהות שינויים בנסיבות עסקיות או כלכליות המשפיעות על שווי הנדל"ן להשקעה או על שווי ההשקעות בחברות מוחזקות. ככל שהשלכות המשבר הובילו לשינויים משמעותיים באומדנים אשר נלקחו בחשבון בהערכות השווי אשר בוצעו בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2019, יש לבחון את הצורך בעדכון הערכות השווי האמורות, לרבות מתן גילוי הולם.

הכנסות ומענקים

המכירות וההכנסות של ישות עשויות לרדת, ובתעשיות מסוימות אף ירדו משמעותית, כתוצאה מהירידה בפעילות הכלכלית בעקבות הצעדים שננקטו כדי לשלוט בנגיף. קיטון זה מטופל כאשר הוא מתרחש.

לצד זאת, עשויה להיות גם השפעה על ההנחות שנלקחו בחשבון על ידי ההנהלה במדידת ההכנסות מסחורות או משירותים שכבר סופקו ובמיוחד על מדידת תמורה משתנה. לדוגמא, ירידה בביקוש עשויה להוביל לעלייה בשיעורי החזרות, ויתורי מחיר נוספים, הנחות כמות מופחתות, קנסות על מסירה מאוחרת או ירידה במחיר שניתן לקבל מהלקוח. כל אלה עלולים להשפיע על מדידת תמורה משתנה.

IFRS 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות דורש כי תמורה משתנה תוכר רק כאשר צפוי ברמה גבוהה שביטול משמעותי בסכום ההכנסות המצטברות שהוכרו לא יתרחש כאשר אי הוודאות הקשורה לתמורה המשתנה תתברר לאחר מכן. על ההנהלה לבחון מחדש הן את הערכתה לגבי תמורה משתנה והן שהיא עומדת ברף ההכרה.

IFRS 15 מיושם רק עבור אותם חוזים לגביהם ההנהלה צופה שהלקוחות יעמדו בהתחייבויות במועד פירעונן. ההנהלה עשויה לבחור להמשיך לספק סחורה ללקוח גם כאשר היא מודעת לכך שהלקוח לא יוכל לשלם עבור חלק או עבור כל הסחורה המסופקת. בנסיבות אלה, הכנסות מוכרות רק כאשר צפוי שהלקוח ישלם את סכום תמורת העסקה במועד הפירעון בניכוי ויתורים כלשהם שניתנו ללקוח.

כמו כן, IFRS 15 מחייב כי ישות תגלה מידע המאפשר למשתמשים להבין את המהות, הסכום, העיתוי וחוסר הוודאות לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מהכנסות. גילוי זה עשוי לכלול, למשל, מידע על האופן בו ישות יישמה את המדיניות שלה תוך התחשבות באי הוודאות הנובעת מהמשבר, שיקולי דעת משמעותיים שהופעלו, למשל אם לקוח מסוגל לשלם, והאומדנים המשמעותיים שנלקחו בחשבון, למשל בקשר לתמורה משתנה.

סיוע ממשלתי

משלוח ברחבי העולם הגיבו להשפעת משבר הקורונה במגוון אמצעים, כולל החזרי מס וחופשות, ובמקרים מסוימים, תמיכה ספציפית לעסקים על מנת שאותם עסקים יוכלו לתמוך בלקוחותיהם. על ההנהלה לשקול האם סיוע מסוג זה עונה להגדרת מענק ממשלתי שבתחולת IAS 20, שכן במקרים אלה יש ליישם את הוראות תקן זה.

התחייבויות לא פיננסיות

הפרשות

פעולות ההנהלה כתגובה למשבר הקורונה יטופלו כהפרשה רק עד למידה בה קיימת מחויבות בהווה לגביה צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות וניתן לאמוד אותן באופן מהימן.

אם התנאים הנדרשים לקיומה של "מחויבות" לא מתקיימים לתאריך המאזן, לא תוכר הפרשה.

IAS 37 הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים, מאפשר להכיר בהפרשה רק כאשר קיימת לישות מחויבות בהווה; צפוי כי יידרש תזרים שלילי של משאבים כדי לסלק את המחויבות; וניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות. ישויות מבצעות פעולות, שינויים, ורה-ארגון, על מנת להגיב "לנזקי" המשבר התפעוליים והפיננסיים. דוגמאות לפעולות כאמור: צמצום עובדים, צמצום פעילויות, ויציאה מאזורים גיאוגרפיים והסכמים. יש לתת תשומת לב לעניין מהות השינוי ואופן הטיפול החשבונאי בו. בפרט, במקרה שהשינוי בתחולת IAS 37, יש לשים לב לעיתוי התקיימות התנאים הנדרשים ומועד ההכרה בהפרשה. לדוגמא, יש להכיר בהפרשה לשינוי מבני רק כאשר קיימת תכנית פורמאלית מפורטת לשינוי מבני וההנהלה יצרה ציפייה תקפה בקרב אלה המושפעים ממנה.

IAS 37 אינו מאפשר להכיר בהפרשות בגין הפסדים תפעוליים עתידיים, או בגין עלויות התאוששות עסקית עתידיות.

כמו כן, IAS 37 מחייב כי ישות תגלה את אופי המחויבות ועיתויים החזוי של תזרימי המזומנים השליליים הנובעים ממחויבות זו.

חוזים מכבידים

חוזים מכבידים הם אותם חוזים שהעלויות הבלתי נמנעות לצורך עמידה במחויבויות על פי אותם חוזים עולה על ההטבות הכלכליות החזויות להתקבל מהם. עלויות בלתי נמנעות על פי חוזה משקפות את העלות נטו הקטנה ביותר של יציאה מהחוזה (כלומר, הנמוך מבין עלות קיום החוזה או פיצויים וקנסות הנובעים מאי עמידה בו).

חוזים מכבידים עשויים לכלול, למשל, חוזי אספקה שהישות אינה מסוגלת לקיים כתוצאה מהמשבר.

ככל שהישות חוכרת נכסים אשר השימוש בהם פחת כתוצאה ממשבר הקורונה, או שהשימוש בהם הופסק באופן זמני, עולה הצורך לבחון האם חוזה כאמור הפך למכביד, שכן בתקופה זו הישות נושאת בעלויות בגין החכירה בעוד שחלה ירידה בהטבות הכלכליות הנובעות ממנה.

על ההנהלה לשקול אם כל אחד מהחוזים שלה הפך למכביד.

השלכות COVID-19 - היבטים נוספים

נכסים תלויים

(3) השפעת השינוי בריבית להיוון כתוצאה מהשינוי שחל בעקום הריביות במהלך שנת 2020, ביחס ל-31 בדצמבר 2019.

(4) השפעת שינויים בהנחות העזיבה על פריסת ההתחייבות ועל אופן חישוב החבות האקטוארית להטבות השונות.

יש לבחון את הצורך בביצוע הערכה אקטוארית מלאה / עדכון ההערכה השנתית, לתום תקופת הביניים, על מנת לתת מענה נאות לכלל השינויים שנוצרו בחישוב חבות הישות לעובדיה.

בנוסף, **על ההנהלה לשקול האם יש לה מחויבות חוקית או משתמעת כלפי עובדיה בקשר להשלכות הנגיף**, למשל דמי מחלה או תשלומים לעובדים שנמצאים בבידוד, בגינם יש להכיר בהתחייבות.

ההנהלה עשויה לשקול הפחתת כוח עבודה כתוצאה מהמשבר. IAS 19 הטבות עובדים דורש להכיר בהתחייבות בגין פיצויי פיטורין רק כאשר הישות אינה יכולה עוד לבטל את הצעת ההטבות הללו או כאשר העלויות של שינוי מבני קשור מוכרות לפי IAS 37.

כמו כן, IAS 19 דורש גילוי נרחב של ההנחות המשמשות להערכת ההתחייבות להטבת עובדים, יחד עם רגישויות ושינויים בהנחות אלה.

על ההנהלה לשקול את ההשפעה של כל שינוי שנעשה בתנאים, למשל של תשלום מבוסס מניות, כדי לטפל בשינויים בסביבה הכלכלית ובסבירות כי יתקיימו תנאי הביצוע. במידה ושינויים כאלה מטיבים עם העובד, הם יובאו בחשבון כהכרה בהוצאה נוספת. ההנהלה צריכה להיות מודעת לכך שביטול הענקת תשלום מבוסס מניות, גם אם לא סביר שתנאי

אחד הצעדים שננקטו כדי לשלוט על התפשטות הנגיף הוא דרישה מעסקים מסוימים להיסגר באופן זמני. ישות עשויה להיות בעלת ביטוח להמשכיות עסקית ותוכל להחזיר חלק או את כל "עלויות הסגירה". **על ההנהלה לשקול האם ההפסדים הנובעים משבר הקורונה מכוסים בפוליסות הביטוח שלה. ההטבה מביטוח מסוג זה מוכרת רק כאשר מימוש ההכנסה הוא וודאי למעשה.** זה בדרך כלל קורה כאשר המבטח אישר את התביעה וההנהלה משוכנעת שהמבטח יכול לעמוד במחויבויותיו. ההטבה מביטוח מוכרת לרוב מאוחר יותר מהעלויות בגין ניתן הפיצוי.

הטבות עובדים ותשלום מבוסס מניות

על ההנהלה לשקול האם יש לעדכן את ההנחות המשמשות למדידת הטבות עובדים ותשלומים מבוססי מניות. לדוגמא, הריבית חסרת סיכון במטבע מסוים עשויה הייתה להשתנות כתוצאה מהתפתחויות אחרונות, או שההסתברות לכך שהעובד יעמוד בתנאי ההבשלה לבונוסים או לתשלומים מבוססי מניות עשויים להשתנות.

על ההנהלה לקחת בחשבון מספר שיקולים נוספים בקשר עם חישוב חבות הישות לעובדיה:

- (1) קיטון בשווי ההוגן של נכסי התכנית כתוצאה מירידות בשוקי ההון.
- (2) מדיניות הישות לעניין תשלום הטבות במקרה של פיטורין והתפטרות, והשפעתה על חישוב ההתחייבות לעובדים.

ההבשלה יתקיים, יביא להכרה מיידית בהוצאה שנתרה.

IFRS 2 **תשלום מבוסס מניות** דורש מישויות להסביר שינויים בתשלומים מבוססי מניות, יחד עם הערך הפנימי שהוענק, כמו גם מידע על אופן קביעת הערך הפנימי.

מסים על ההכנסה

משבר הקורונה עשוי להשפיע על רווחים עתידיים כתוצאה מגורמים ישירים ועקיפים (השפעה על לקוחות, ספקים, נותני שירותים). ירידת ערך של נכסים עשויה גם להפחית את סכום התחייבויות המס הנדחה ו/או ליצור הפרשים זמניים נוספים הניתנים לניכוי. על ישויות בעלות נכסי מס נדחים לבחון מחדש את ההכנסה החייבת העתידית שלהן ואת יכולת ההשבה של נכסי המס הנדחים בהתאם ל-12 IAS **מסים על ההכנסה**, בהתחשב בחוסר הוודאות שנוצרה כתוצאה מהנגיף ובצעדים שנקטו בכדי לשלוט בו.

ההנהלה עשויה לבחון גם אם למשבר השפעה על תוכניתיה לחלוקת רווחים מחברות בנות והאם עליה לשקול מחדש את הצורך להכיר בהתחייבות מסים נדחים כלשהי בקשר לרווחים לא מחולקים.

על ההנהלה לגלות את כל שיקולי הדעת והאומדנים המשמעותיים שנעשו בהערכת יכולת ההשבה של נכסי מסים נדחים, בהתאם ל-1 IAS.

הפרה של אמות מידה פיננסיות

ההשפעה הפיננסית של המשבר עלולה לגרום לישויות מסוימות להפר אמות מידה פיננסיות על הלוואות או להפעיל סעיפי "שינוי מהותי לרעה". הדבר עלול לגרום לשינוי בתנאי החזר ההלוואה ולהפוך חלק מההלוואות לניתנות לפירעון מיידי על פי דרישה. על ההנהלה לבחון האם סיווג ההלוואות וההתחייבויות הפיננסיות האחרות בין "לא שוטפות" לבין "שוטפות" הושפע, ובמצבים קיצוניים האם הישות ממשיכה לפעול כעסק חי. על ההנהלה לשקול במיוחד את ההשפעה של התנית חדלות פירעון צולבת (cross-default clauses). כמו כן, על הנהלה לשקול את ההשפעה של כל שינוי בתנאי ההלוואות כתוצאה מהנסיבות שתוארו לעיל, ולהתייחס לויתורים שהתקבלו לאחר מועד הדיווח כאירועים שאינם מחייבי התאמה.

אירועים לאחר תקופת הדיווח

המצב העולמי מתפתח במהירות. לפיכך, על ההנהלה לבחון את הדרישות של IAS 10 **אירועים לאחר תקופת הדיווח**, ובמיוחד אם ההתפתחויות האחרונות מספקות מידע נוסף על נסיבות שהיו קיימות כבר במועד הדיווח. **אירועים המספקים מידע נוסף על השלכות המשבר והעלויות הקשורות לכך עשויים להיות אירועים מחייבי התאמה.** סביר שאירועים, כמו חקיקה או הכרזה על צעדים חדשים לשליטה על הנגיף או החלטות שהתקבלו על ידי ההנהלה יהיו אירועים שאינם מחייבים התאמה. גילוי ברור של אירועים שאינם מחייבים התאמה נדרש כאשר הדבר מהותי לדוחות הכספיים.

הנחת העסק החי

על ההנהלה לשקול את ההשלכות הפוטנציאליות של משבר נגיף הקורונה ואת האמצעים שננקטים כדי לשלוט בו בבחינת יכולת הישות להמשיך לפעול כעסק חי. ישות אינה מהווה עוד עסק חי אם ההנהלה מתכוונת לחסל את הישות או להפסיק את המסחר, או שאין לה אלטרנטיבה ריאלית אלא לעשות זאת. על ההנהלה לשקול את ההשפעה של צעדים שננקטו על ידי ממשלות ובנקים מקומיים בהערכתה לגבי עסק חי. כמו כן, על ההנהלה לזכור כי אירועים שלאחר תאריך הדיווח המצביעים על כך שהישות אינה עוד עסק חי הם תמיד אירועים המחייבים התאמה.

יש לגלות אי וודאות מהותית שעשויה להטיל ספק משמעותי לגבי יכולתה של הישות להמשיך לפעול כעסק חי, בהתאם ל-1 IAS.

בהקשר לכך נציין, כי בנסיבות האמורות על ישויות לקחת בחשבון השלכות אפשריות נוספות לאי הוודאות הפיננסית, כגון השלכות על נוסח דוח הסקירה של רואה החשבון המבקר, ועמידה בתקנות ניירות הערך הרלוונטיות, וביניהן צירוף דוח תזרים מזומנים חזוי.

גילויים הקשורים לסיכונים הפיננסיים שעולים ממשבר ה-COVID-19

גילויים כלליים

ביחס לכלל ההשלכות השונות של המשבר, על ההנהלה לבחון את דרישות הגילוי הספציפיות בתקן 1 IAS, לעניין המדיניות החשבונאית המשמעותית, שיקולי הדעת המשמעותיים ביותר שהופעלו ביישום המדיניות החשבונאית, והאומדנים שסביר ביותר שישתנו וישפיעו על התוצאות בתקופות עתידיות. הגילויים עשויים להיות שונים כתוצאה מהשפעת COVID-19. ייתכן שיהיה צורך להרחיב את הגילויים ביחס לאי הוודאות באומדנים.

למשבר עשויות להיות השפעות פיננסיות משמעותיות. למשל, הוצאות מהותיות, כמו ירידת ערך או התאמה בגין שינוי תנאים. בנוסף לדרישות הגילוי של התקנים הפרטניים, תקן 1 IAS מחייב כי ישות תגלה בנפרד על פני דוח רווח או הפסד או בביאורים לדוחות הכספיים פריטי הכנסה או הוצאה מהותיים. ישות עשויה גם לגלות פריטים נוספים על פני דוח רווח או הפסד, כאשר הדבר הכרחי להבנת תוצאות הפעילות. כמו כן, נזכיר כי 1 IAS כולל דרישה כללית לגלות מידע רלוונטי להבנת הדוחות הכספיים אשר לא ניתן לו גילוי בדרך אחרת.

סיכונים פיננסיים

ישויות תצטרכנה לכלול גילוי לגבי שינויים בסיכונים הפיננסיים כמו סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מטבע וסיכון מחיר אחר, או ביעדיהם, במדיניותם ובתהליכי ניהולם של סיכונים אלה. בפרט, ייתכן שיהיה צורך בגילויים נוספים אודות סיכון נזילות כאשר המשבר השפיע על הרמות התקינות של תזרימי מזומנים מפעילות הישות או על הגישה שלה למזומנים בדרכים אחרים, כגון פקטורינג ליתרות חייבים או מימון ספקים (supplier finance).

גילוי נאות מחוץ לדוחות הכספיים

חלק לא מבוטל מהגילויים הנחוצים למשקיעים ובעלי עניין אחרים נכלל בדיווחי הישות האחרים, מחוץ לדוחות הכספיים. לעניין זה נזכיר את דרישות הגילוי שנדרשות על ידי רגולטורים (כגון רשות ניירות ערך).

בהקשר לכך נציין כי נייר זה אינו עוסק בהשלכות המשבר על הדיווח והגילוי מחוץ לדוחות הכספיים.

נשמח לעמוד לרשותכם במתן הסברים נוספים. שותפי המחלקה המקצועית, PwC Israel:

יעל ג'רסי

Yael.gerassi@pwc.com

משה פרץ

Moshe.peress@pwc.com

מלכי אייכנשטיין

Malka.eichenstein@pwc.com

פרסום זה הינו לצורך מידע כללי בלבד בנושא הדיון ואינו מהווה ייעוץ מקצועי ו/או חוות דעת מקצועית. פרסום זה אינו מביא בחשבון מטרות, מצב פיננסי או צרכים כלשהם של מקבל המידע. אין לפעול על פי המידע הכלול בפרסום זה ללא קבלת ייעוץ מקצועי ספציפי. אין במידע הכלול בפרסום זה משום מצג או אחריות (מפורשת או משתמעת) לדיוק או לשלמות המידע המופיע בו. ובהתאם למותר על פי דין, קסלמן וקסלמן רואי חשבון וכל ישות אחרת החברה ברשת PwC, השותפים בהן, עובדיהן ונציגיהן אינן מקבלות על עצמן ו/או חבות בכל אחריות ו/או חובת זהירות להשלכות כלשהן של פעולה ו/או הימנעות מביצוע פעולה על ידי המשתמשים בפרסום זה ו/או על ידי מישהו אחר בהסתמך על המידע המופיע בפרסום זה או לגבי כל החלטה המבוססת עליו, או לכל נזק ישיר ו/או עקיף ו/או אחר שיגרם כתוצאה מהשימוש בפרסום ו/או במידע הכלול בו.

©2020 Kesselman & Kesselman. All rights reserved.

"PwC Israel" refers to Kesselman & Kesselman, or, as the context requires, PricewaterhouseCoopers Advisory Ltd., which are member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited, each member firm of which is a separate legal entity. Please see www.pwc.com/structure for further details.

At PwC, our purpose is to build trust in society and solve important problems. We're a network of firms in 157 countries with over 276,000 people who are committed to delivering quality in assurance, advisory and tax services. Find out more and tell us what matters to you by visiting us at www.pwc.com/il

This publication has been prepared for general guidance on matters of interest only, and does not constitute professional advice. You should not act upon the information contained in this publication without obtaining independent professional advice. No representation or warranty (express or implied) is given as to the accuracy or completeness of the information contained in this publication, and, to the extent permitted by law, Kesselman & Kesselman, PricewaterhouseCoopers Advisory Ltd., their members, employees and agents do not accept or assume any liability, responsibility or duty of care for any consequences of you or anyone else acting, or refraining to act, in reliance on the information contained in this publication or for any decision based on it.